

Regeringen
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över promemorian Naturvårdsverkets skrivelse till författnings- ändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen

Er beteckning: KN2024/08191

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att den föreslagna anmälningssplikten vid rivning och renovering av fastighet med material som innehåller ODS och f-gaser är väsentlig och kommer att utgöra ett bra verktyg i arbetet med att minska utsläppen av f-gaser och ODS. Anmälningssplikten bör endast gälla för yrkesmässiga utövare.

Länsstyrelsen anser att en bestämmelse om anmälningssplikt bör inkludera tidsfrist och gör bedömningen att en tidsfrist på 1-2 veckor är rimlig.

Länsstyrelsen ser en stor fördel i att komplettera anmälningssplikten med en bestämmelse i avfallsförordningen gällande ansvaret för bygg- och rivningsavfall som innehåller skumplast med f-gaser och ODS för att nå fram till avfallsbranschen. För att få större genomslag och arbeta förebyggande bör även medvetandegraden i dessa frågor höjas inom byggbranschen och avfalls/återvinningsindustrierna, om möjligt genom att införa bestämmelser även i bygglagstiftning.

Länsstyrelsen anser att för att få genomslag och effektivt minska utsläppen av dessa ämnen krävs en stor informationsinsats både till verksamhetsutövare, berörda branscher och tillsynsmyndigheter. Ett statligt stöd för utbyte av äldre utrustning för luftkonditionering, kylanläggningar och värmepumpar skulle ytterligare kunna påskynda utfasningen av äldre utrustning och samtidigt fungera som ett

incitament för att göra bytet på ett korrekt sätt. Länsstyrelsen är positiv till att ett sådant stöd går genom Klimatklivet.

Länsstyrelsen bedömer även att Klimatklivet skulle kunna möjliggöra investeringar som bidrar till en kraftigt ökad återvinning av f-gaser.

5. Förslag till ändringar av förordningar under miljöbalken

5.6 Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

5.6.1 Anmälningsskyldighet vid renovering och rivning av fastighet med material som innehåller ODS och f-gas

Länsstyrelsen anser att den föreslagna anmälningsskyldigheten vid rivning och renovering av fastighet med material som innehåller ODS och f-gaser är väsentlig. En anmälningsskyldighet skulle sannolikt öka medvetandegraden om ODS och f-gaser hos verksamhetsutövarna. Samtidigt ger det tillsynsmyndigheten kännedom om sådana arbeten och möjlighet att delge information samt kunna planera och prioritera eventuell tillsyn. Det ger också möjlighet till en nationell överblick av omfattningen av sådana arbeten.

Länsstyrelsen bedömer att en anmälan är en enkel och inte allt för betungande åtgärd för en verksamhetsutövare i förhållande till nyttan med en sådan anmälan. Det innehåll som verksamhetsutövarna föreslås redovisa i anmälan är frågor som behöver övervägas oavsett anmälningsskyldighet eller ej och de kan ses som en initial checklista.

Länsstyrelsen anser att en bestämmelse om anmälningsskyldighet bör inkludera tidsfrist. Länsstyrelsen bedömer att det inte är lämpligt att den nya anmälningsskyldigheten ska omfattas av den lagstadgade anmälningsskyldigheten i 6 c § 9 kapitlet miljöbalken om sex veckor innan verksamheten påbörjas.

Länsstyrelsen bedömer att en tidsfrist på 1-2 veckor är rimlig. Renovering eller rivning förutsätter en viss planering av verksamhetsutövarna innan den påbörjas och en tidsfrist i denna omfattning ger tillsynsmyndigheten tid för handläggning och bedömning av ett eventuellt tillsynsbehov.

Länsstyrelsen delar även Naturvårdsverkets uppfattning att den föreslagna anmälningsplikten endast bör gälla för yrkesmässiga utövare.

5.8 Avfallsförordningen

5.8.1 Nya krav vid avfallshantering av bygg- och rivningsavfall innehållande ODS och f-gaser

Länsstyrelsen ser en stor fördel med förslaget att införa en ny bestämmelse i avfallsförordningen gällande ansvar för bygg- och rivningsavfall med material som innehåller f-gaser eller ozonnedbrytande ämnen för att minska utsläpp av dessa. Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets uppfattning att det kompletterar anmälningsplikten på ett bra sätt samt att dess placering i avfallsförordningen skulle leda till en högre medvetandegrad inom branschen avseende f-gaser och ozonnedbrytande ämnen.

8. Kompletterande åtgärder

8.2 Det behöver utredas om byggbestämmelserna kan stärkas rörande f-gaser och ODS i skumplast

Länsstyrelsen anser det viktigt att fånga upp Naturvårdsverkets signaler om behovet av att öka medvetandegraden avseende f-gaser och ODS i skumplast inom byggbranschen och andra berörda branscher, t. ex. genom att stärka byggbestämmelser. På så vis ökar chansen till ett större genomslag i dessa frågor och möjligheten till ett förebyggande arbete.

9. Ytterligare, möjliga åtgärder som kan snabba på utfasningen av f-gaser i Sverige

9.2 Statligt stöd för utbyte av gammal utrustning

Länsstyrelsen delar bedömningen att det behöver utredas om statligt stöd kan lämnas för utbyte av äldre utrustning för luftkonditionering, kylanläggningar och värmepumpar. Ett sådant stöd skulle kunna påskynda utfasningen av äldre utrustning och samtidigt fungera som ett incitament för att göra bytet på ett korrekt sätt. Länsstyrelsen är positiv till att ett sådant stöd går genom Klimatklivet, men vill samtidigt påtala att det skulle kräva ändringar i Klimatklivsförordningen (2015:517).

Länsstyrelsen bedömer samtidigt att Klimatklivet, utifrån gällande regelverk, skulle kunna möjliggöra investeringar som bidrar till kraftigt ökad återvinning av f-gaser. Exempelvis planerade Stena Recycling under hösten 2024 att söka stöd för en återvinningsanläggning för kyl- och frysskåp i Halmstad. Åtgärden hade potential att bidra med utsläppsbesparingar på nära 145 000 ton koldioxid-ekvivalenter per år. Den sänkta bemyndiganderamen för Klimatklivet medförde dock att höstens ansökningsomgång fick ställas in med kort varsel och att det sannolikt inte kommer att gå att få investeringsstöd för åtgärden under 2025.

10. Konsekvensutredning

10.5 Konsekvenser av Naturvårdsverkets författningsförslag

10.5.1 Förslag om miljöstraffavgifter

Länsstyrelsen delar Naturvårdsverkets uppfattning att i de fall där EU-förordningarna ställer krav på att miljöstraffavgifternas storlek ska bedömas av tillsynsmyndigheten utifrån vissa förutsättningar, så kommer det att innebära betydligt mer arbete än vid fasta avgifter.

För att underlätta för tillsynsmyndigheterna samt få en likartad bedömning avseende straffavgifternas storlek är den föreslagna tillsynsvägledningen av stor vikt. Det är viktigt att tillsynsvägledningen är på plats när reglerna ska börja tillämpas.

10.5.4 Förslag om anmälningsplikt vid renovering och rivning

Länsstyrelsen bedömer att det kommande behovet av vägledning för att underlätta för verksamhetsutövare att hantera avfall som innehåller f-gaser och ODS är stort, oavsett om det gäller yrkesmässiga eller privata verksamhetsutövare.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med miljöhandläggare Lotta Peterson som föredragande samt miljövårdsdirektör Per Leander, samordnare Patrik Ekheimer och miljöhandläggare Lotta Schurmann som medverkande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

Sigrid Persson, Regeringskansliet;
sigrid.persson@regeringskansliet.se.